

Обґрунтування до рішення НКРЕКП про внесення змін до Правил ринку та Методики формування цін на допоміжні послуги

Законом України «Про ринок електричної енергії» (далі – Закон) визначено, що однією із складових ринку електричної енергії, необхідних для забезпечення якості електричної енергії відповідно до визначених у нормативно-правових актах параметрів, є ринок допоміжних послуг.

Відповідно до статті 69 Закону на ринку допоміжних послуг можуть придбаватися/надаватися допоміжні послуги для забезпечення регулювання частоти та активної потужності в Об'єднаній енергетичній системі України (далі – ОЕС України) (резервів підтримки частоти, резервів відновлення частоти, резервів заміщення) та підтримка параметрів надійності та якості електричної енергії в ОЕС України (послуги з регулювання напруги та реактивної потужності, послуги із забезпечення відновлення функціонування ОЕС України після системних аварій). Учасниками ринку допоміжних послуг є оператор системи передачі, який купує та/або використовує допоміжні послуги, та постачальники допоміжних послуг, які пропонують та/або надають допоміжні послуги.

Статтею 2 Закону передбачено, що правила функціонування ринку допоміжних послуг визначаються правилами ринку, які адмініструються оператором системи передачі та затверджуються Регулятором та надаються на погодження Антимонопольному комітету України. Правила ринку затверджені постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП) від 14 березня 2018 року № 307 (далі – Правила ринку).

Розділом X «Прикінцеві та перехідні положення» Правил ринку визначено, що до синхронізації ОЕС України з об'єднаннями енергетичних систем держав – членів Європейського Союзу (Європейське співтовариство операторів магістральних мереж в електроенергетиці ENTSO-E) на ринку допоміжних послуг запроваджуються граничні ціни надання допоміжних послуг із забезпечення резервів підтримки частоти, резервів відновлення частоти, резервів заміщення, механізм визначення яких передбачений у зазначеному розділі. Граничні ціни надання допоміжних послуг із забезпечення резерву підтримки частоти, резерву відновлення частоти та резерву заміщення на завантаження та розвантаження прирівнюються до цін надання відповідних допоміжних послуг на завантаження, визначених за методикою, затвердженою Регулятором.

Статтею 69 Закону передбачено, що якщо обсяг запропонованої допоміжної послуги менший ніж потреба оператора системи передачі у цій послугі, або якщо допоміжна послуга надається постачальниками допоміжних послуг, частка яких на ринку цих послуг або окремої частини ОЕС України з наявними системними обмеженнями перевищує встановлену Регулятором величину, Регулятор має право зобов'язати постачальника допоміжних послуг надавати допоміжну послугу за ціною, розрахованою за затвердженою Регулятором методикою. Методика формування цін на допоміжні послуги затверджена постановою НКРЕКП від 26.04.2019 № 635 (далі – Методика).

Відповідно до Методики, у розрахунку цін на допоміжні послуги застосовується індекс цін виробників промислової продукції відповідно до основних прогнозних макропоказників економічного і соціального розвитку України (сценарій 2) на відповідний рік, схвалений постановою Кабінету Міністрів України. На сьогодні діє постанова Кабінету Міністрів України від 15.05.2019 № 555

«Про схвалення Прогнозу економічного і соціального розвитку України на 2020-2022 роки» (далі – постанова КМУ № 555).

Кабінет Міністрів України постановою від 29.03.2020 № 253 унесено зміни до постанови КМУ № 555, згідно з якими «Основні прогнозні макропоказники економічного і соціального розвитку України на 2020-2022 роки» з сценарієм 1 та сценарієм 2 на 2020 рік змінено на «Основні прогнозні макропоказники економічного і соціального розвитку України на 2020 рік» без сценаріїв розвитку на 2020 рік.

У зв'язку з зазначеним, з метою приведення положень Методики до вимог чинного законодавства та урахуваючи пропозиції НЕК «Укренерго», надані листом від 06.04.2020 № 01/12624, Департамент енергоринку розробив проєкт постанови «Про внесення змін до Правил ринку та Методики формування цін на допоміжні послуги» (далі – Проєкт постанови).

Водночас Проєктом постанови передбачається внесення змін до Правил ринку у частині оптимізації строків оприлюднення оператором системи передачі граничної ціни на кожний вид допоміжної послуги для місячного та добового аукціонів, для яких вказаний строк скорочується з п'ятнадцяти до трьох календарних днів.

Відповідно до частини 6 статті 33 Закону, оператор системи передачі не має права провадити діяльність з купівлі-продажу електричної енергії, крім купівлі-продажу електричної енергії з метою компенсації технологічних витрат електричної енергії на її передачу електричними мережами, балансування, у тому числі з метою надання/отримання аварійної допомоги операторам системи передачі суміжних держав, та врегулювання небалансів.

Пунктом 4.1.4 глави 4.1 розділу IV Правил ринку, визначено, що аварійна допомога надається/отримується за договором, який укладається між оператором системи передачі та відповідним оператором системи передачі суміжної країни (далі – Договір). Ціна за поставлену електричну енергію в рамках надання/отримання аварійної допомоги, визначається згідно з Договором та погоджується Регулятором.

Ураховуючи можливість домовленості операторів системи передачі надання/отримання аварійної допомоги як за фіксованою ціною, так і за ціною, що визначається за відповідним алгоритмом, Правила ринку потребують уточнення.

У зв'язку з цим, Проєктом постанови, крім вище зазначеного, передбачається внесення змін до Правил ринку щодо визначення згідно з Договором та погодження Регулятором ціни за поставлену електричну енергію в рамках надання/отримання аварійної допомоги та/або алгоритм її розрахунку.

З огляду на зазначене, Департаментом енергоринку пропонується:

1. Схвалити проєкт постанови НКРЕКП «Про внесення змін до Правил ринку та Методики формування цін на допоміжні послуги», що має ознаки регуляторного акта.

2. Оприлюднити проєкт постанови НКРЕКП «Про внесення змін до Правил ринку та Методики формування цін на допоміжні послуги», що має ознаки регуляторного акта, разом із матеріалами, що обґрунтовують необхідність прийняття такого рішення, та аналізом його впливу на офіційному веб-сайті НКРЕКП (<http://nerc.gov.ua>) з метою одержання зауважень і пропозицій.

Заступник директора департаменту –
начальник Відділу запровадження та
контролю державної підтримки на ринку
електричної енергії Департаменту енергоринку

І. Сідоров

**НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ
РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ
ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ
(НКРЕКП)**

ПОСТАНОВА

№ _____

Київ

Про внесення змін до
Правил ринку та
Методики формування
цін на допоміжні послуги

Відповідно до законів України «Про ринок електричної енергії» та «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг,

ПОСТАНОВЛЯЄ:

1. Унести до Правил ринку, затверджених постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 14 березня 2018 року № 307, такі зміни:

1) речення третє пункту 4.1.4 глави 4.1 розділу IV викласти в такій редакції:

«Ціна за поставлену електричну енергію в рамках надання/отримання аварійної допомоги та/або алгоритм її розрахунку, визначається згідно з договором та погоджується Регулятором.»;

2) пункт 10.6 розділу X викласти в такій редакції:

«10.6. Граничну ціну на кожний вид ДП ОСП оприлюднює за 15 календарних днів до проведення річного та квартального аукціонів та за 3 календарні дні до проведення місячного та добового аукціонів.».

2. Унести до Методики формування цін на допоміжні послуги, затвердженої постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 26 квітня 2019 року № 635, такі зміни:

1) у пункті 2.1 глави 2:

абзац одинадцятий викласти в такій редакції:

«РРІ – індекс цін виробників промислової продукції (від грудня до грудня попереднього року) або, при відсутності індексу цін виробників промислової продукції (від грудня до грудня попереднього року), інший індекс цін виробників промислової продукції з найменшим значенням відповідно до основних прогнозних макропоказників економічного і соціального розвитку України (сценарій 2 або, при відсутності сценарію 2, загальна величина) на відповідний рік, схвалений постановою Кабінету Міністрів України, %:»;

абзаци чотирнадцятий та п'ятнадцятий викласти в такій редакції:

«де РРІ1 – індекс цін виробників промислової продукції (грудень до грудня попереднього року) або, при відсутності індексу цін виробників промислової продукції (грудень до грудня попереднього року), інший індекс цін виробників промислової продукції з найменшим значенням відповідно до основних прогнозних макропоказників економічного і соціального розвитку України (сценарій 2 або, при відсутності сценарію 2, загальна величина) на перший плановий період, схвалений постановою Кабінету Міністрів України, %;

РРІ2 – індекс цін виробників промислової продукції (грудень до грудня попереднього року) або, при відсутності індексу цін виробників промислової продукції (грудень до грудня попереднього року), інший індекс цін виробників промислової продукції з найменшим значенням відповідно до основних прогнозних макропоказників економічного і соціального розвитку України (сценарій 2 або, при відсутності сценарію 2, загальна величина) на другий плановий період, схвалений постановою Кабінету Міністрів України, %.»;

2) пункт 6.3 глави 6 викласти в такій редакції:

«6.3. Формування ціни на ДП із забезпечення відновлення функціонування ОЕС України після системних аварій здійснюється ПДП на підставі розрахунку, наданого ОСП відповідно до додатка 2 до цієї Методики.

При здійсненні формування ціни на ДП із забезпечення відновлення функціонування ОЕС України після системних аварій ціни на паливно-мастильні матеріали, хімреагенти, необхідні комплектуючі матеріали, запчастини та інші матеріали і послуги приймаються на підставі цін, які склались на ринку України, комерційних пропозицій, договорів та інших підтверджуючих документів з урахуванням зростання в межах індексу цін виробників промислової продукції (грудень до грудня попереднього року) або, при відсутності індексу цін виробників промислової продукції (грудень до грудня попереднього року), іншому індексу цін виробників промислової продукції з найменшим значенням відповідно до основних прогнозних макропоказників економічного і соціального розвитку України (сценарій 2 або, при відсутності сценарію 2, загальна величина) на відповідний рік, схвалених постановою Кабінету Міністрів України.».

3. Ця постанова набирає чинності з дня, наступного за днем її оприлюднення на офіційному веб-сайті Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.